

A señora RODIL FERNÁNDEZ: Grazas, presidente.

Boa tarde de novo a todas.

Eu iba preguntarlle de qué era a tarta porque igual nos animabamos aquí entre todas as persoas que estamos a darlle un bocadiño, que daría para pouco así coas que somos, pero, bueno, non está. En todo caso nós temos tamén abaixo no grupo, que temos dous compañeiros do gabinete que están de aniversario, ese si do verdade e hai cañas de crema, e están todas as súas señorías convidadas que están moi ricas. *(Aplausos.) (Murmurios.)*

Pero, indo á cuestión e centrándonos no tema, efectivamente, nós desde o BNG cremos e defendemos firmemente que a investigación, o desenvolvemento, a innovación, a ciencia, a xeración de coñecemento, en definitiva, é panca e motor de desenvolvemento social, de desenvolvemento económico, cultural e humano, é un sector ademais produtivo en si mesmo, é un dos sectores económicos máis importantes e un dos elementos centrais no presente e sobre todo no futuro social e económico do noso país, por iso cando dicimos que debe ser unha aposta estratéxica falamos fundamentalmente de tres elementos que deben sustentar as políticas públicas en materia de I+D+i.

Tamén non me resisto, señora Gallego, que, xa que falabamos de condicións laborais das persoas que fan ciencia e investigación, agora que se está reformando a Lei de ciencia a nivel estatal non estaría de máis que atendesen as demandas das investigadoras e investigadores galegos *(Aplausos.)* que onte se mobilizaban ademais neste país *(Aplausos.)* reclamando estabilidade, certezas e condicións de traballo xustas.

Pero falamos de tres elementos centrais, o primeiro, é o orzamento efectivamente. Hoxe no noso país en Galiza estamos por debaixo do 1 % do produto interior bruto, iso é á cola do estado español pero moi lonxe da media europea e dos horizontes que se marca a Unión Europea no inmediato, en segundo lugar, condicións de traballo xustas, condicións de traballo dignas, certeza, estabilidade e horizontes profesionais claros. Non hai no noso país unha carreira investigadora con todas as súas fases, todas as súas etapas; fundamentalmente, no noso país carecemos aínda dunha etapa de consolidación propia. E malia os anuncios e a propaganda, que diso vai sobrado o Partido Popular na Xunta de Galiza de que se van crear e deseñar unha carreira, todas as etapas dunha carreira investigadora, de momento non se avanzou en absoluto no deseño desa carreira íntegra.

Cales son as condicións de traballo das persoas que fan ciencia, investigación e innovación no noso país. Onte ou antonte, non me lembro ben, nun dos principais medios de comunicación, dos principais xornais de tirada galega, Manuel Collado —que é xefe de grupo do grupo de investigación de células nai en cancro e o avellentamento do iris, na Universidade de Santiago— denunciaba que con 52 anos que ten vive das prórrogas que se lle fan aos seus contratos temporais cada dous anos —son convocatorias estatais e que se actualizan, insisto, anualmente—. «En maio..., dicía Manuel Collado, ...remato e non sei se me van renovar ou non, dinme que estea tranquilo que terei unha praza, pero vivo na incerteza». Se está así o xefe de grupo dun dos principais grupos de investigación en

materia de avellentamento e cancro no noso país, como estarán as persoas que acaban de depositar unha tese doutoral ou as que acaban este ano, por exemplo, a modalidade B dunha post doutoral da Xunta. Necesítase claridade, certezas e estabilidade porque cando falamos de xerar coñecemento e de investigar, esa certeza, esa tranquilidade, polo menos no teu futuro profesional, é esencial para poder desenvolver o teu traballo, e o que non pode ser é o que acontece tantas veces neste país, que dura menos o contrato laboral do investigador ou investigadora que os fondos europeos, por exemplo, aos que intentas optar para financiar ese proxecto de investigación e non podes concorrer en condicións de equidade nin xustiza coas compañeiras ou compañeiros investigadores a nivel europeo. Falamos dun mercado moi moi competitivo donde ademais a excelencia é unha exigencia cada vez maior.

En materia de investigación, desenvolvemento e innovación falamos de orzamento, de condicións de traballo xustas e dignas, pero tamén da transferencia de coñecemento ao tecido produtivo. Nós sempre insistimos desde o BNG, a ciencia aplicada é fundamental, fundamental; pero non podemos esquecer nunca que sen ciencia básica, sen esa que non ten un rendemento inmediato, unha aplicación inmediata nin un lucro inmediato non poderíamos xerar aplicacións por exemplo vinculadas a sectores productivos tradicionais ou emerxentes no noso país, a pesar de que aínda non contamos co Informe de Avaliación Final da Ristrés.

Xa se está facendo bastante propaganda da nova, da 2127, pero aínda non coñecemos a avaliación final da Ristrés, só temos o Informe intermedio, eu vou usar os datos da propia Xunta de Galiza para avalar a necesidade, nós imos apoiar a proposta que trae hoxe o Partido Socialista de impulsar máis e mellores políticas públicas en materia de innovación e transferencia de coñecemento ao tecido produtivo galego, vou defender a empresa privada nun xiro tamén inesperado *de los acontecimientos*, porque nós estamos en contra diso, que é unha bicha como todo o mundo sabe, ¿non?

Os Informes de Avaliación Intermedia da Ristrés o que nos di é que arrastra esa política de innovación da Xunta de Galiza, insisto, datos da propia Xunta de Galiza, eivas estruturais que están lastrando o avance do noso país nun sector económico estratéxico como é a xeración de coñecemento. E cito literalmente o Informe de Avaliación da Ristrés. O primeiro son eses niveis de investimento por baixo do 1% do PIB, e que é pírrico, é irrisorio, é intentar correr unha media maratón ou un fondo coa perna atada, e que non podes competir con países da nosa contorna Euskadi, Cataluña que están case no 2%, ou con países europeos e grupos de investigación a nivel comunitario que están por encima do 2,5%, ou que algúns se sitúan como Alemaña moi, moi pretiño do 3%, iso nun país, insisto, como o noso que ten o 0,97% do PIB en materia de investigación, desenvolvemento e innovación.

En segundo lugar di a propia avaliación da Ristrés da Xunta. A caída no número de solicitudes de patentes e o número de empresas innovadoras que se reduciron en 69% e no 15% respectivamente no período avaliado do 2014 ao 2018. E ligado a iso sinala a Xunta,

¡eh!, ligado ao anterior e malia ao incremento do investimento en I+D+i por parte das empresas que se incrementou un 30% na avaliación, no período de avaliación intermedia da Ristrés, a Estratexia de especialización intelixente para entendernos, os resultados evidencian que existe un grupo de empresas con claro foco innovador, as máis grandes, aquelas que teñen xa unha base tecnolóxica, unha base innovadora, que nacen digamos en orixe así, pero o que non se está a producir é unha incorporación sistemática desa innovación, desa I+D nas prácticas empresariais, do que é o grosor do tecido empresarial e produtivo do noso país, que son micro empresas e pequenas e medianas empresas, é dicir, non se está a incorporar I+D ao tecido empresarial tradicional e iso supón unha pesa na competitividade das propias empresas galegas pero tamén unha perda de oportunidades, unha perda de talento para o conxunto do país.

Aínda así non nos vai tan mal, que é curioso pero debe levarnos a unha reflexión, que é se facendo as cousas mal ou tan pouco ben somos capaces de ter uns rendementos en materia de innovación e en materia de investigación, de ciencia e de xeración de coñecemento, canto podería facer este país poñendo en marcha as políticas públicas que son necesarias. Nós cremos desde o BNG as oportunidades, as potencialidades son inmensas e o que falta é unha política pública que acompañe. Insisto, escalamos posicións certamente, mesmo medramos a un ritmo superior que a media, pero claro, cal é o punto de partida a respecto doutros territorios dentro do Estado español ou como tamén dicía a señora Gallego, a respecto dun elemento que para nós é central, porque claro, temos unha maior proximidade e unha maior relación con Portugal que con Murcia, esa é unha realidade guste máis ou guste menos. E temos que ter moi presente que o noso país por exemplo ten unhas potencialidades moito maiores que outros territorios que ata non hai moito estaban por diante nas posicións, nos ránkings de investigación, de desenvolvemento e de innovación como Asturias, Cantabria ou Murcia.

Con todo o amor e todo o cariño para eses territorios teñen ou representan realidades moi distintas á galega que ten 3 universidades públicas, 8 campus, 6 centros tecnolóxicos e somos potencia internacional en sectores tradicionais do propio país e outros emerxentes. Estou pensando no agro gandeiro, na pesca, no forestal, pero tamén no sector do vídeo xogo ou a bio-tecnoloxía, que son sectores económicos punteiros para o noso país.

Por iso nós imos votar a favor, imos apoiar ese incremento orzamentario e que desenvolvan políticas públicas dirixidas a que as pequenas e medianas empresas poidan incorporarse a ese I+D+i porque o que nos din os informes, insisto, de avaliación da propia Xunta, tanto a da Ristrés como a da Fundación Cotek que aquí non se recuperaron nin sequera os niveis de investimento precrise, ao contrario do que si aconteceu no conxunto do Estado Español, que seguimos moi por detrás do que necesita ese tecido produtivo galego que é pequeno e mediano empresariado, e que aínda con esas dificultades e esa falta de políticas públicas e de investimento por parte da Xunta, aínda así seguen conectados e seguen adquirindo coñecemento que producen —oh, casualidade— os centros públicos, as universidades, os opis, digamos os centros de investigación públicos e

tamén os centros tecnolóxicos. Por iso que non hai que demonizar o privado, concordo, pero tampouco botar terra todos os días sobre o público. *(Aplausos.)*

O señor PRESIDENTE (Calvo Pouso): Moitas grazas, señora Rodil.

(Unha persoa dos servizos de limpeza da Cámara procede a desinfectar o estrado.)

Polo Grupo Parlamentario Popular de Galicia ten a palabra a señora Vázquez Domínguez.

A señora VÁZQUEZ DOMÍNGUEZ: Moitas grazas, señor presidente.

Moi boa tarde, señorías.

Unha das prioridades e das principais aprendizaxes que nos deixa a pandemia é todo canto achega a tecnoloxía e a I+D+i ao progreso social e económico. Non só fixeron capaces de resolver moitos dos interrogantes desta crise sanitaria senón tamén de sortear numerosos obstáculos. Obstáculos que grazas a un investimento estratéxico Galicia soubo dar unha mellor solución ante a pandemia tanto no eido sanitario como no económico.

A innovación é unha ferramenta esencial da competitividade e do tecido empresarial galego, porque determina a súa capacidade para diferenciarse, adiantarse aos cambios e achegar valor ao mercado, impactando no desenvolvemento de modelos de negocio sostible e cun máis alto rendemento, cada vez que máis empresas galegas interiorizan esa realidade sirva de exemplo que na última enquisa sobre a innovación das empresas, publicada polo Instituto Nacional de Estatística reflicte que as empresas galegas investiron 760 millóns de euros en actividades innovadoras.

Señora Gallego e señora Rodil, centran os tiros en dous febles argumentos que con datos que lles vou dar, datos reais, desmontan claramente as súas críticas infundadas. Falan vostedes dun baixo gasto en I+D. Miren, datos actuais, datos do ano 2020 porque do 2021 aínda non están. O gasto en investigación e desenvolvemento aumento en Galicia no ano 2020 un 2,3%, é dicir, un punto máis que a media do estado, que foi do 1,3%. Somos a sétima comunidade que máis medrou. Recoñecemos que queda moito por facer, por suposto, pero fronte a 8 comunidades do territorio español que diminuíron o gasto en I+D.

Con paso firme consolídase o incremento en gasto de I+D cun crecemento ininterrompido dende o ano 2014, correspondendo co nivel máis alto de toda a serie histórica. Paseniño, paseniño, señorías, é como se fai un camiño de calidade e pouco a pouco de cantidade.

Pero fagamos unha análise máis exhaustiva e que vostedes non entraron, veremos porque realmente non fixeron esa análise en termos per cápita. O gasto en I+D interna ascende en Galicia a 232,6 euros por habitante. Sube lixeiramente se o comparamos co ano 2019, mentres que no conxunto do estado descendeu pasando de 330 euros do ano 2019 a 328,6 no ano 2020.

Pasemos ao que respecta ao persoal empregado en I+D. Vostedes non falaram disto, non falaram do persoal empregado. A cifra alcanza as 10.774 persoas, mentres que no estado hai un incremento do 0,1%.

Falamos tamén do porcentaxe de investigadores, sigamos con comparacións con datos do ano 2020. Galicia incrementouse nun 2,9%, o triplo que o promedio estatal do número de investigadores que alcanza a cifra dos 6.920 investigadores.

As mulleres, as mulleres empregadas en I+D representan o 41% no ano 2019, estando por enriba da media nacional que é do 40,7%. Eu entendo, señorías, o seu labor, o labor da oposición por suposto, pero cando os datos reflexan todo o contrario, comprobamos que só se trata de falsas acusacións.

Miren, antes de rematar o ano 2021, fai escasamente dous meses, esta Cámara parlamentaria era testemuña da aprobación dos presupostos para o presente ano 2022 en tempo e forma. Onde recollía que se destinase un 20% máis a impulsar a innovación. ¿E saben cal foi o voto do Bloque Nacionalista Galego e dos Socialistas de Galicia? En contra.

Señora Gallego, non se entende. Vostede pide no seu punto da proposición non de lei que se amplíe a partida orzamentaria. E cando vostede ten a oportunidade de votar a favor, vota en contra. Explíquemo, explíquemo e detalle e, sobre todo, explíquello ao sector. Isto si que é unha auténtica tomadura de pelo e non lle vou a responder ás súas divisións, porque eu creo que non entendeu absolutamente nada.

O segundo dedo acusador e para dar resposta ao segundo punto da súa iniciativa, a señora Gallego hai informes e datos facilitados polo INE que indican que a innovación en Galicia medou dende o ano 2014 a un ritmo case o dobre da media estatal, un 48%. E un 34 % máis que a rexión de Portugal á que vostede facía referencia. Ese mesmo informe apunta como fortalezas da innovación en Galicia precisamente a colaboración entre empresas, a venda de innovacións, o nivel educativo da poboación, os estudos superiores, as habilidades dixitais ou as publicacións científicas internacionais. E mentres que os indicadores, aínda que é preciso prestar unha maior atención e o recoñecemos, son o gasto empresarial en I+D, incluso tamén a introdución de procesos innovadores dentro das pemes, recoñecendo esta eiva, dende logo, señora Gallego, o Goberno galego actúa e por iso o programa de impulso á innovación ás pemes dotado con 12 millóns de euros. Pero non é o único, señora Gallego, non se centre solo con 12 millóns de euros. Explícolle que a partida orzamentaria para I+D+i abarca moitísimo máis. Analice todas as consellerías onde se aposta pola I+D+i.

Valoremos o noso e deixemos de... porque tamén temos moitos exemplos en Galicia de que o sector demostrou unha gran capacidade de resposta traballando para atopar solucións nunha carreira complexa a contra reloxo en forma de vacinas, como as investigadas polo CICUS ou ZIMUS na universidade de Santiago de Compostela. Que estase a traballar coas universidades, señora Gallego. Centros onde traballan 11 ARCS dos 25 que actualmente temos en Galicia, apoiados tamén polo Programa Oportunus dos centros tecnolóxicos. Test diagnósticos desenvolvidos por empresas como a empresa Lucense. Señorías, todos coincidimos na importancia da innovación e máxime no contexto actual,

como un elemento tractor ante a saída da crise e para que as empresas galegas fagan fronte ao reto.

Eu, señorías, gustaríame tamén por en valor o gran traballo deste Parlamento, dos 3 grupos da oposición pola aprobación da Lei Ánxeles Alvareiro. Un apoio unánime no mes de xuño. A lei máis avanzada de España e de Europa en materia de igualdade e investigación. E foi grazas ao consenso do Partido Popular, do Bloque Nacionalista Galego e do Partido Socialista e iso creo que merece moitísimo máis a través do traballo do sector de I+D+i.

E remato cuns casos reais e comprenderán exactamente de que se está a falar, ¿non? Tiven a oportunidade nun dos programas desenvolvidos polo Goberno Galego, creo que todo o mundo coñecerá a iniciativa Camiño á innovación, onde se poñían casos prácticos, casos reais dos que se falaba de moitas empresas que poñían a innovación e que recoñecían que poñían a innovación exactamente non sabían se realmente estaban innovando, ¿non?

Unha empresa contaban exactamente a experiencia, profesional e como plasmaban esa innovación na súa empresa. Unha empresa que nace coa unión de 3 universitarios galegos para... nacía ese proxecto para xeolocalizar e seguir a actividade do ganado extensivo a través dun microchip subcutáneo. Simplemente unha empresa que tiña a súa sede na comarca da Terra Cha, nun concello moi pequeniño e que conseguía con esa sabedoría dos tres universitarios exportar o seu microchip non só en España, senón en diferentes lugares do mundo.

Conclúo, presidente, queda por suposto moito camiño por percorrer, e non o dubidamos, pero a realidade destes dous exemplos queda patente que se leva avanzado moito á hora de traballar o atractivo de Galicia para crear, desenvolver e atraer empresas innovadoras que xeran riqueza, emprego de calidade e un benestar social.

Sigamos traballando polo potencial galego.

Pola miña parte, máis nada e moitas grazas. *(Aplausos.)*